

**A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.**

Indült BÉTSBŐL Pénteken 24. Augusztusban 1792.

Az Auszriai Stusoknak öreg édes Attya H. *Kau-*
nitz, kiről nem régiben azt a' szomorú tudó-
stást tettük vala, hogy terhes nyavalyái között bád-
gyadoz, már Istennek hálá annyira fel-gyógyult,
hogy a' héten közönséges társolkodásokban is meg-
jelenhetett. Ezen Státus öreg özlopja, ki már 5
Fejedelmek alatt a' Státus Kormánnya mellett elől-
állván, egészsz életét ennek szentelte vala, mind
öregségére, mind ezzel járó bádgyadozásaira néz-
ve nyugodalmat kívánván élete hátra lévő részé-
nek, Fő Ministeri hivataláról önként le-mondott,
és a' Fels. Tsáczár is ezt nem külömben fogadta
el, hanem minden némü egészsz fizetésének holtig
tartandó meg-hagyásával. — Az Udv. Audentziák
azon módon folynak, mint F. bődögült II. *Leopold*
alatt,

A a a

alatt, és a' Státus Kantzelláriusi hivatalt Vice Státus-Kantzellárius Gr. *Kobentzel* Ur fogja mind addig folytatni, míg ő Felsőge által fő Státus Kantzellárius nem fog tétettetni.

A' Lovasi Sereg Vezére, kinek vasas Serge most is Bétsben fekszik, B. *Zakmin* meg-halálozott.

Erdélyben, az ugy nevezett *Háromszéki* Nemes Székely Nemzetnek Fő Király-Birája Gróf *Nemes János* Ur ő Exja, ki ezen Hivatalát egyedül tsak Nemzete eránt való szives indulatból viseli, a' mondatik, hogy a' Fels. Tsászárnak különös kegyelméből a' Szent *István* kereszties Rendjenek *Komendátori* Keresztjét nyerte légyen.

A' Magyar Harábál érkezett már egy néhány Levelek által tudostattunk, hogy a' most közelebb jofzágaiban járt Nagy Mélt. Gr. *Balassa* Ur ő Exját, nem tsak a' maga Jofzágaiban, hanem keresztül ment utjában is mely nagy szivesléggel látták légyen. Azt írják nekünk ezen nagy Méltoságról, hogy azon kívül, hogy esztendeji jövedelmének 1. harmad részét a' jelen való háború segedelmére ajánlotta volna, minden Jofzágaiban lévő szegény forsú Nemesek, és minden valláson lévő Papok helyeit, maga fogja ő Exja a' hadi-segittséget lefizetni — mely Atyai Kegyességéért ő Exjának (igy ir az iro) mi hoszszújbóldog életet ohajtunk.

Budáról azt írják, hogy a' *Pesthi Univerzitás* (Botánicus) Füves Kertjének Kertészi hivatalja üres; azért a' ki magát 300 r. forint esztendei fizetésért erre adni kívánnya, a' füveket esmeri és a' Kertészséghez ért, vagy levele által, vagy személyesen jelentse magát.

Triest 2. Aug. — „Egészízen meg-rettent vala tegnap a' mi városunk, mely tsak egy veletlen törén tetskétől okoztatott. — Már ennek előtte 3 napokkal egy *Nápolyi* Kereskekö hájó érkezett vala a' mi Ki-kötő helyünkbe, és midőn a' szokás szírint

rint ágyú szozottal köszöntene bennünket, történetből gollyobissal töltött ágyut lövének-ki. A' dolgot ugyan azonnal kezdvén nyomozni, tsak hibának és vigyázatlanságnak esmértetett ezen történet; de a' rosz vélekedés azonban tsak ugyan fennmaradott. Tegnap megint egy *Nápolyi* Kereskedő hajó érkezik ezen Kikötő-helybe, és hasanló hiba esik Köszöntésében; megint gollyobissal ágyut lövének-ki; az edgyik a' régi Ispotály falaiba, a' másik gollyobis pedig éppen oda lövetteték, hol a' fegyveres nép gyakarolja vala magát. Ekkor a' nép minden felől fel-lázdadván, azt gondolják vala, hogy tsalárd *Nápolyi* zászlók alatt, a' Frantzia hajos sereg, ellenséges indulattal jött volna ellenek, és alig mulék-el, hogy ezen 2 hajók veszedelemben nem forgának. A' hiba mind azonáltal ki-nyomoztatott, és bizonyos hibának esmértetett; de a' 2 hajós Kapitány számadásra vonattatik.

Nem tsak Gr. *Eszterházi* Josef Ur ő Nga házosodik, hanem a' *Fő* Hertzeg Palatinus fő Udvari Mestere G. *Zapáry* Josef Ur ő Nga-is, a' *Prágai* Koronázáskor jövendőbéli híes társul jegyzette-el magának Cseh. Gróf *Klári* Filep Ur Kiss alszonyát. — Egy *Khorendorf* nevezetű Kapitány egy 1361 főből álló Szabad-Serget állit fel, melyre már szabadsága-is va-gyon. 32 Tisztek lesznek ezen Seregben, és Győr Vármegyében-is fogják a' Legényeket gyűjteni.

Erdélyben a' Diétát meg előző közönséges Vármegye és Szék gyűlések, a' mint a' különböző helyekről hozzánk érkezett tudósítások erősítik, mint meg estenek és a' mely V.gyékből még tudósítást vettünk, azok mind olyan rendeléssel botsátották Követjeiket a' Diétára, hogy Erdély Magyar Országgal ne Uniáltasék, sőt még az ugy nevezett *Partium*-bélieknek-is el nem válhatásokról rendlést szabtak. — A' Székek közönségesen kívánják a' Székellyeknek sérelmek orvoslását, és törvényes lábra való visszfa állittatásokat.

Horvát Ország' határának, a' *Szisztóvi* kötés szerént való elintézése, miben lett légyen ezen Hónapnak 10-dikén: környül állásosan irt erről, *Cetin* Várából egy E. Tiszt Ur; a' ki maga is az a' végre ki rendelt Ts. Kir. Biztosok közötti való; de most csak azt iktathatjuk ide rövideden a' Leveléből; hogy mivel a' Török Biztosokkal semmit se lehetett végozni szép szerént: erre nézve parantsolat ment a' mi Biztosainkhoz, hogy a' *Szisztóvi* kötés szerént vonjanak tüstént magok határ-lineát; építessenek aéra, őrző házakat; 's rakják meg azokat elegekendő Katonasággal. Ezen parantsolatnak végre hajtása mindjárt el is kezdődött.

Egy más levelezőnk ezt írja Erdélyből Aug. 7. dikén: — „ Akármit irhat az Ur a' Törököknek barátságos és békeféliges magok viseletekről: de igaz a' még is, hogy nékiek érezniek kell valamit. Exercéroznak és táborozásokban gyakorolják magokat a' mi széleinken; a' mellyet ők nem minden békeféliges időben szoktak tselekedni s. a. a.

Tudjuk, hogy a' mi ujjságokon kapó olvasóink, mind ezek felett azt kívánják tudni; mit tsinál Páris? mit tsinál a' Frantziák Királya? mit tsinál a' Párisi Polgármester *Pétion*? a' *Márfilii* *Fæderátusok*? *La Fayette*? *Lukner*? 's a' többek? — De vajon mit tsinállyunk mi Ujjság-írókúl? és mit tsináljanak különösön a' mindenkor tsupa történeteket mondani akaró hir-mondók? — mi módon felelhesünk meg olvasóinknak ezen kérdéseikre? — Ha *Páris*-ról valamit jó móddal akarnánk leírni, a' siralmas *Jeremiás* stehetségével kellene birnunk: azonban pedig a' mái világban még a' *Jeremiás*oknak sem igen szabad ugy írni, a' mint tudnának és akarnának. — Hogy a' Párisi *Jákobitáknak* 'soldosai, a' mindenünnen ide öfzve gyülekezett sepró és falak emberek, minden ki-gondolható alatsónságra készek, az igaz. Egy-egy setében lappangó *Jákobitáknak* születik a' maga képzelődéseiben egy estve valamelly tsuda, mellyet ez le-irván papirosra, és reggelre az utzákra ki ragasztván, már ez

az alacsony nép előtt szent irás lesz, 'és a' gondolja magát leg-nagyobb Hazafinak lenni, a' melyik egy jel adásra leg-hamarább elő álliat.

— — — Nagy kárára lehet az emberiségnek, hogy a' között a' Nemzet között, mellynek 1200 *Solonnai* az ujj *Frantzia Constitutiót* készítettek, ilyen meg-vezett tagok-is tanálatnak. Ezek fognak tulajdon képpen azok a' hazájok ellenségei lenni, a' kik által az ujj *Frantzia Constitutió*, a' mint a' környül-állásokból előre ítélhetünk, még böltsőjében el-temettetni fog; mert így lehet gondolkodni. „

„ A' *Spanyol* és *Frantzia* Udvar tsak egy házat téfzen: *Bourbon* mind a' kettő. *Spanyol* Ország eddig, [mint *Neutrálista* halgatott. Még pedig azért, hogy tudja hogy *Anglia*-is a' Világon vagyon. Tudja azt, hogy ha *Anglia* a' *Bourboni Háznak* egyik ágát, *Frantzia* Országot, egészfzen el-erőtlenedve szemlélné lenni, az után azt tsinálná *Spanyol* Országgal a' mit akarna. A' *Spanyolok* tehát nem akarják bántani a' *Frantziákat*, nem akarják őket el-gyengíteni; mert tsak vélek együtt reméllik, hogy *Angliának* meg-felelhetnek. De a' *Spanyolok* gondolkodásának ezen módja, természet szerint tsak addig fog tartani, míg 16-dik *Lajost* a' *Frantzia* Királyi-székben ülni szemlélhetik. Törtettség-le pedig a' *Bourboni Háznak* ezen ága; már akkor a' *Frantziáktól* a' másik u. m. a' *Spanyol-ág* sem várhat semmi barátságot. Már ekkor akár ki el hiheti, hogy *Spanyol* Ország is egész erejével a' *Frantziákra* útvén, elég-tételt véfzen magának. De továbbá „

„ *La Fayette*, *Lukner*, *Montesquieu*, a' több más nagy *Frantzia* Generálisok, és az egészfz *Frantzia* tábor, iszonyodnak a' *Jákobitáktól*, és mi helyest ezeknek *factioja* által a' Király, ellen támadás lenne, — már ekkor *Lukner* és *La Fayette*-is *Párisnak* fognak fordulni, és ekkor mondhatjuk osztán, hogy olyan dolgok történnek, mel-

mellyeknek még csak a' Historiákban se olvastuk példáját. „

A' mi a' Berliui, Bétsi, és Orosz Udvaroknak ezen Contra Revolutióra teendő költségekért való elég-tételt illeti, erről némeltyek így gondolkodnak: — „ *Alsátzia és Lotharingia* — így szólnak ezek — nem tartoznak Frantzia Országhoz. Mikor hozzá kaptosoltattak, akkor erősebbek voltak a' Frantziák a' Németeknél, és csak ezen a' juson foglalták el. Most tehát semmit se vélzenek az által, ha ezen tartományok töllök vissza vétetnek, és *Austriának* adattatnak a' *Mosa* vizéig, a' melly igen jó természet szerint való határ lenne. Az *Ausriai Brabantzia, Flándria, Hennegau, Namur,* és a' 6 négyszeg mértföldnyi *Geldria,* éppen felét tézik *Alsátziának* és *Lotharingiának*; ha tehát ezek *Pruszsiának* adattatnának, az osztály éppen igazságosan menne véghez. „

„ A' mi az Orosz Udvart illeti; a' Tsászárné ugy-is a' minap a' Lengyelek ellen ki-adott Páten-sében azt a' méltatlanságot is elő hozta, mellyet a' Lengyelek az által tselekedtenek vólt, hogy midőn az Orosz Scrgék a' Törökök ellen takarodtak, a' Lengyelek a' Tsászárné Sergeinek nem engedtenek *Ukránián* keresztül való menetelt: ha most tehát az Orosz Udvar *Ukrániából,* az *Europai Equilibriumnak* meg-tarthatása végett, illendő darabot magának el-foglalhat, ugy örökösön szabad útja léssen *Moldovára* a' *Török* ellen keresztül menni. „ — Ha valaki pedig azt kérdené: hogy hát *Anglia, Hollándia, Svétzia* és *Dánia,* mint Neutralis Udvarok, mind ezekre mit fognak mondani? mi most erre a' kérdésre semmit sem felelnék, hanem az egész feleletet csak a' jövő időre biznók. *Anglia,* a' mi azt illeti, üressen bizonyosan nem marad. Hát ha azt tudják néki belé a' több Udvarok, a' mit a' *Napkeleti Indiai Fejedelemtől Tippótól* el vett. — Midőn mind ezek meg-történének, tudni való dolog, hogy már ekkor a' Vallásnak, és az Emigráns Frantziák-nak is

nak is megadatott az övék. — De mind ezek jövődök; és noha meg lehet, hogy magokban ugyan változhatatlanul még az örök végzéseken meghatározott dolgok, réánk nézve pedig, tsak magunk körül tapogatózó halandókra nézve, a' legnagyobb változandóságok alá rekesztetett bizontalanságok.

A' tsatározó szélekről. Trier mellől, a' Pruszszus táborból. Az Aug. 9-dikén *Trierhez* egy orányira *Kotz* nevű helység mellett táborba szállott Pruszszus Sereg, 12-dikben étzaka 2 órakeredvén, magának a' Királynak vezérlése alatt, a' *Saar* vize mellett fel-felé *Lotháringiának* vette útját. Nyomba követi a' Pruszszus Serget az *Arteziái* Gróf a' maga *Emigránsaival*. Aug. 14-dikéről 15-dikére viradó étzaka egy nagy próbának végre hajtására vala határozva. „

Az Auszriai Sergek így feküsznek 4 csoportban a' széleken: — „ A' Belgiumnak óltalmára maradtak függenek egyenesen *Albert* Hertzegtől a' fő Kormányozótól, és benn feküsznek a' szükségesebb helyeken és széleken Belgiumban. — Egy más 14 ezer fejkéből álló Sergünknek vezére Gr. *Klerfé*, ki már ezen Sereggel Aug. 12-dikén Luxemburgban meg érkezett vala. Ő velle itt 12 ezer Pruszszus katonák, és az eddig *Lüttichben* mulatott *Emigránsok*, magokat öszve tsatolván, az ő vezérlése alatt *Longvynál* ütnek *Lotháringiára*. — A' harmadik Auszriai Serget, a' mint már tudjuk, *Manheimnél* vezérelte által a' Rénuson az Auszriai Gen. *H. Hohenlohé*. Elötte, a' mint már ezt is tudjuk, a' Frantzia tábor *Landau* mellett meg nem álván, innen a' maga táborát *H. Hohenlohé Anvájler* felé vezérelte, olly véggel, hogy itt a' negyedik Auszriai Sereggel öszve jöjjön. Ez a' 4-dik Auszriai Sereg vezéreltetik a' *Széviái* Kerületből, *Brizgautól* rész szerint Hadi-tár-mester *H. Eszterházy* által, rész szerint pedig Gen. *Wallis* által, ki az ide tartozó Agyuzókat vezéreli. — Innen fogjuk már
minden

minden nap a' sokaknak firtalmas, másoknak pedig örvendetes hireket várni.

A' Bétsi és Berlini Udvarok ismét tétetennek világ eleibe egy Pátens, mellynek ez a' titulusa: „A' Frantzia Revolutio ellen való Manifestum.” — Le vagyon ebben irva a' Frantzia Revolutiónak kezdete és egész follyamatja, így szintén az az atyai szeretet is, mellyel 16 dik Lajos a' maga népéhez, az egész Revolutió alatt viseltetett, és minden iszonyu következései ezen Revolutiónak.

Svédziában egy Pátens tétetett közönségeslé, mellyben az Instánsoknak a' Király előtt való térdre esése meg-tiltatik. Ezen a' Svéd nép, mint váratlan ujjságon, igen meg-illetődött, és magának bóldog idöket ígér. — Az Ankerström el lopatott dirib-darab tagjai egy réten ismét meg-tanáltattanak, és előbbeni helyekre vissza vitetennek.

Londonban Augustusnak 2 dikáig felette sokan gyülekeztenek vala öszve a' Lengyelek segítségére ajánlandó pénznek bé-írására. Ezen öszve gyült Sereg minden nemü gazdag Anglusokból, Papokból, Kereskedökből és Bánkósokból áll vala. A' Londoni Polgármester! (Lord Major) 100 Guinédkat, egy Anglus fazakas 100 font Sterlingekeket magáért, 3 fia közzül pedig mindenikért 50 ent ígért. Egy szóval százanként és ezerenként gyültene a' font Sterlingekek öszve. Nem tsak itt, hanem Manchesterben, Birminghamban, Bristolban, Edinburgban, Glaskovban, 's minden más nagy Anglus városokban is hasonló vetékedéssel gyültik öszve az Anglusok a' pénzt a' Lengyelek segítségére. Post festo: mikor már szegényeken el ütötték az Oroszok a' pert. Külömben a' pénznek az ó Constitutio mellett is hafznát lehet venni.

A' mi Censorunk minden nevezetesebb külsö ujjságainkat, mellyek a' Bétsben nyargaló Német Levelekben meg-vagnak, ki-törlötte; azért küldünk tsak fél árkost.